

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne štev. 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Cetrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta štev. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadosno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Prof. Jos. Reisner:

Rodbin. doklade državnih slug.

Beograd, 1. aprila 1922.

V novem zakonu o draginjskih dokladah je člen 28. v točki 6. državnim slugam, ki imajo kakšno posestvo, občutno poostiril pravico do rodbinskih doklad. Odkrito izjavljam, da sem krivico te določbe opazil šele koncem meseca marca.

Značilno se mi zdi za naše razmere, da prizadeti uslužbenci niso mene vprašali za pojasnila niti niso s svojega shoda v Ljubljani poslali meni resolucije, pač pa drugim poslaniškim klubom in sem od enega teh slučajno izvedel, kaj se zahteva. Krivica bi bila danes že odpravljena, novo razburjenje preprečeno, kajti zgodila se je navadna pomota pri končni redakciji zakona.

Na podlagi svojih prvih načrtov in spisov sem gosp. fin. ministru osebno pojasnil, da je točka 6. člena 28. pogrešena, na kar je minister takoj v seji finančnega odbora narodne skupščine danes dopoldne naznanil, da bo predložil ministrskemu svetu in fin. odboru izpremembo člena 28. Svojemu referentu je naročil, da sporazumno z menoj izdela izpremenjevalni predlog.

Da se je mogla taka napaka sploh napraviti, pojasnim lahko. V prvem načrtu, ki ga je izdelalo samo računovodstvo, so bile brez predlogov na izpremembe vse prejšnje uredbe o draginjskih dokladah (Dr. Br. 130.000, 60.001 in 80.000) samo

tehnično združene v enoten zakon. V tem načrtu sta se dva člena glasila:

Člen 54.

Služitelji državnih nadleštava na teritoriju Srbije i Crne gore, koji imaju imanja van mesta njihovog službovanja nemaju prava na porodičke dodatke na skupoću, ako to imanje plaćaju više od 15 dinara godišnje neposredne poreze.

Člen 55.

Stalni podvorniki (služitelji) državnih nadleštava na teritoriju van Srbije i Crne gore, čije porodice žive na njihovim imanjima van mesta njihovog službovanja, mogu primati porodični dodatak na skupoću samo na ženu i decu, ako pored opštih uslova, koji su izloženi u čl. 56., 57., 58. i 59. dokažu, da ne plaćaju više od 5 D godišnje neposredne poreze, računajući tu i porez na platu.

Ko sem jaz predložil prvi okvir novega zakona (na podlagi izenačenja), sta bila ta dva člena zabeležena kot zadnja točka člena 28. Razvidi se, da so izostale besede »na teritoriju . . . « in pa »van službenega mesta . . . « in da je določba o višini davka prevzeta skupno. Pomota in krivica je, da je izostal del stavka o rodbini, če ta živi na posestvu izven službenega kraja.

VERITAS (Murska Sobota):

Iz Prekmurja.

Državno uradništvo in nameščenstvo v Murski Soboti je imelo dne 13. marca 1922 javni sestanek, katerega se je udeležilo do 120 javnih nameščencev

vseh branž. Temu zboru je prisostvoval tudi tukaj se nahajajoči narodni poslanec in minister na rapoloženju dr. Vekoslav Kukovec ter gosp. okrajni glavar Lipovšek. Vse zborovanje je poteklo velezanimivo in v najlepši harmoniji.

Zborovanje je otvoril gospod šumski nadkomisar Hrzič in po običajnem pozdravu podelil besedo pisarniškemu asistentu Avg. Kosu, ki je referiral o delu uradniškega odbora od zadnjega sestanka dne 24. oktobra 1921, posebno glede pomaknitve Prekmurja v višji draginjski razred in pa glede prekmurskih dnevnic. Zbor je izvajanja gosp. referenta vzel na znanje.

K besedi se je oglašil nato gospod minister na razpoloženju in narodni poslanec dr. Vekoslav Kukovec, ki je v skoraj uro trajajočem govoru obrazložil križevi pot uradniškega vprašanja sploh ter našega narodnogospodarskega položaja. Zanimivemu predavanju je sledilo burno odobravanje. — Gosp. nadučitelj Duje je prečital prošnjo na gosp. ministra, naj nam bo v vseh naših zaprosbah na pomoč. — Nato je prečital gosp. predsednik sestanka resolucijo, ki je bila objavljena že v poslednji naši številki.

Zopet se je oglašil gosp. minister dr. Kukovec ter izrazil o sprejeti resoluciji svoje potrdilno mnenje, kar je vzelo navzoče uradništvo in meščanstvo z odobravanjem na znanje.

K besedi se je še oglašil poročevalec asistent Kos, ki je stavil predlo., da se.

Dr. Fr. Z. (Ljubljana.)

Kako je bilo dalje.

Dr. Ferjančič je bil političen nasprotnik Šukljeta, a Schwarz je bil zastavil svoj čas v politični borbi vse svoje moči za Šukljeta; odtod tisto sovraštvo. Sicer je bil dobil Schwarz baš dan preje od Šukljeta pismo, v katerem ga ta prosi, naj ne nasprotuje Ferjančiču, ker bi bil on dobra pridobitev za slovensko delegacijo. A Schwarz je kar besnel nad Šukljeta radi tega pisma. Ni mu šlo v glavo, kako je to mogoče, da se Šuklje poteguje za koga, ki je bil pristaš radikalne stranke. No, Šuklje pač ni bil eden izmed tistih, ki ne trpe v svoji bližini ljudi s telesnimi in duševnimi vrlinami, boječ se, da bi jih kdo ne zasenčil, kot smo to videli čisto pri drugih.

Razen pri tistih občinskih volitvah ni za časa mojega političnega službovanja nikdo skušal, vplivati kdaj name, kako naj volim. A sam sem parkrat prav energično posegel vmes pri volitvah, in sicer kot mlad praktikant l. 1883. v Kamniku.

Prvič tistikrat, ko je Kersnik kandidiral v deželni zbor. Lahko trdim, da sem takrat nemalo pripomogel k njegovi izvolitvi. Že povodom volitev volilnih mož sem bil pridobil zanj župnika Kosmo Pavliča v Šmartnem v Tuhinjski dolini. Pavlič je bil doma iz Podpeči pri Brdu in je bil torej s Kersnikom dobro znan. Ta mu je bil radi volitev pisal pismo, ki mi ga je Pavlič kazal, a je še omarhal. Ko sem mu le prigovarjal, se je naposled odločil in mi dal besedo, da bo volil Kersnika. Ostal je zvest dani obljubi in je na dan volitve potegnil za sabo tudi nekaj volilnih mož, ki prej niso bili na Kersnikovi strani.

Da je pa bil v mestni skupini Kamnik-Radovljica-Tržič izvoljen proti grofu Thurnu dr. Samec, je bila naravnost moja zasluga. Udeležil sem se že v Kamniku najintenzivnejše agitacije. Volitev se je vršila v Tržiču in to ni bila majhna reč, pripraviti toliko volilcev do tega, da nastopijo tako daljno pot, kot je bila iz Kamnika v Tržič. Tisti dan pred volitvijo sem bil vso noč po koncu in nisem miroval prej, dokler ni bil zadnji volilec na vozu. Jaz sam sem se vozil v zadnjem izmed 42 voz med dvema starima ženicama. Mislim, da smo precej imponirali Tržičanom, ko se nas je toliko pripeljalo!

Tudi v Tržiču sem šel takoj na delo. Treba je bilo misliti na vse. Med Kamničani je bilo nekaj nezanesljivih elementov, ki so se začeli odnikati. A jaz jih nisem pustil iz vida, in vedno zopet sem jih prignil nazaj na volišče. Potem je bilo treba stopiti v stik z Radovljčani.

ker smo izgubila zadnji čas dva delavna člana uradniškega odbora, g. sodnika Tilen Levca in pa gosp. gimn. učitelja Vekoslava Spangerja, uradniški odbor razširi.

Sedanji odbor je nekak pripravilni odbor, dokler se ne ustanovi uradniško združenje po vzorcu Celja, odnosno Kranja.

Asistent Kos stavi predlog, da se v odbor pokličejo gospodje, ki so že obljubili sprejeti mandat in to so gg.: okrajni komisar dr. Bratina, sodni nadoficijal Novak in pa davčni upravitelj Merčun.

Predlog je bil z odobravanjem sprejet, kakor tudi predlog, da se bivšemu članu gosp. sodniku Levcu izreče za njegovo ambiciozno delovanje v tem odboru zahvala.

Ker se ni nihče več oglasil k besedi, je zaključil predsednik, zahvalivši se vsem udeležencem in še posebno gosp. ministru n. r. dr. Kukovcu za udeležbo, to lepo uspelo zborovanje.

Z veseljem moramo še pripomniti, da smo našli veliko zanimanje za vse naše težnje pri tukajšnjem g. okrajnem glavarju g. Lipovšku. Resolucija se je odposlala na vsa v pošte prihajajoča mesta.

Na drž. uradništvu in nameščenstvu pa je, da strumno drži skupaj v najtesnejše organizirani falangi, ki ne sme omahiniti. — Naše geslo more biti: »Vsi za enega vsak za vse!«

Vsem tistim, na katere se je uradniški odbor obrnil s svojimi prošnjami za zboljšanje težavnega in nad vse tužnega položaja javnega nameščenstva v Prekmurju sploh in še specijelno v Muski Soboti, velja ponovno klic: — Hitite nam pomagati! Zakaj s potrpežljivim Jobom kličemo: Roka usode nas je težko zadela!

Vsem onim pa, ki so nam bili v katerikoli obliki na pomoč pa: **Trnok srčna zahvala!**

Na svidenje ob ustanovitvi združenja javnih nameščencev po vzoru Celja in Kranja!

Državni vpokojenci.

Društvo upokojenih javnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani je imelo obobilni udeležbi svojih članov redni občni zbor v četrtek dne 23. marca t. l. Predsedoval mu je društveni predsednik rač. ravnatelj v p. Anton Svetek, poudarjač v svojem pozdravnem nagovoru, da je to prvi redni občni zbor, ki ga bo društvena kronika beležila ter lahko uvrščala med važnejše svoje skupščine. Na dnevnem redu so obširna poročila o uspešnem in obsežnem delovanju društvenega odbora v prvi poslovni dobi, ki sega od 8. nov. 1920 do 31. dec. 1921. Spominja se v tej dobi umrlih štirih članov pozivajoč zborovalce, da v počaščenje spomina na svoje ranjke tovariše vstanejo raz sedeže. To se zgodi. Nadalje pravi predsednik, da pogreša v društvenem katastru mnogo imen penzionerov, zlasti onih visokih sarž, ki dosedaj še niso društveni člani, upa pa, da bodo tudi ti pristopili k društvu, uvidevši potrebo kooperative za doseg skupnih koristi. Dotakne se na kratko smernic društvenega delovanja, potrebe organskega stika z Osrednjo Zvezo javnih nameščencev in vpokojencev za Slovenijo ter obstoja njenega strokovnega lista »Našega Glasa«. Na to poda društveni tajnik sodni višji oficijal v p. Karel Šinkovec svoje tajniško poročilo ki je

vzbudilo med poslušalci splošno zanimanje. Poročilo je vzel občni zbor z živahnim odobravanjem na znanje.

Poročilo blagajnika, davčnega nadupravitelja v p. Franca Aumana se odobri in sprejme predlog naj občni zbor skrbi za povečanje dohodkov z zvišanjem članarine.

Blagajniku se podeli absolutorij. Sledi izvolitev sedmih odbornikov-namestnikov. Izvoljeni so z vzklikom vsi dosednji namestniki. Sodni oficijal v p. Valentin Vončina izvaja: Glasilo »Osrednje Zveze javnih nameščencev in upokojencev za Slovenijo« je »Naš Glas« — tednik. Da je tak organ za veliko združenje, kakor je »Osrednja Zveza, v kateri je včlanjenih nad petdeset organiziranih društev, nujno potreben, o tem menda ni nobenega dvoma; kajti v njem se publicirajo vsa delovanja in nehanja, vsakoršni predlogi, prošnje, pritožbe in nasveti društev in posameznikov. In če smo dosegli mi vpokojenci skupno z aktivnimi uradniki precejšen povisek svojih prejemkov, ni nemala zasluga zvestega čuvarja naših pravic in stremljenj, to je »Našega Glasa«. Še vedno velja stara prislovica »Vigilantibus jura!« ker le bdečim in čuječim se priznavajo pravične zahteve. In v tem smislu apeliram na objektivno razsodnost obč. zbora da dobro premisli kako bi se opomoglo temu našemu glasilu, ki tiči ravno sedaj v zelo neugodnih denarnih razmerah vsled vedno naraščajoče draginje vseh tiskarskih potrebščin. Glasilo se bori s precejšnjim denarnim primankljajem, kar dokazujejo številke, ki jih imam na razpolago. Da ne preneha, mu moramo pomagati. Zato predlagam, da občni zbor skleni:

Kot prispevek k troškom za vzdrževanje »Našega Glasa« se določi ena krona mesečno od vsakega člana, list pa naj se spremeni tako, da bo izhajal mesto tedensko samo trikrat v mesecu, s čimer bi se prihranilo okoli 40.000 K na leto. Oziraje se še na izvajanja društvenega blagajnika, predlagam, da se za kritje večje potreščine, začeni z dnem 1. aprila t. l. zviša članarina za društvenike na en dinar mesečno, pristopnina, ki jo je plačati samo pri vstopu v društvo, pa naj znaša tudi en dinar.

O tem se razvije živahna debata, ki konča s tem, da se stavljeni predlog v vsem svojem obsegu sprejme z veliko večino glasov.

Isti govornik se spominja še več velikih zaslug, ki sta jih s svojim vplivnim nastopom, kjerkoli in kadarkoli je šlo za dobrobit vpokojencev, vdov in sirot, stekla za naše društvo gg. minister dr. Gregor Žerjav in narodni poslanec prof. Reiser, ter predlaga, da jima občni zbor za to izredno naklonjenost izreče svojo posebno zahvalo, ki naj se jima pošlje pismeno.

Potem se je razpravljalo o raznih navetih, zlasti o tem, da naj se zbira zaklad za denarno podporo obubožanim članom, da naj se napravljajo zbirke prostovoljnih darov članov za prispevek k troškom pogreba umrlih društvenikov l. dr., kar naj vzame društveni odbor v pretes in v upoštevanje in stavi v kolikor bo to treba, predloge pri prihodnjem občnem zboru.

Votirala se je še društvenemu predsedniku in funkcionarjem zahvala za požrtvovalno in trudoljubivo delovanje v prid društva, potem pa se je občni zbor zaključil.

Še enkrat — uradne ure.

I.

Gospod urednik! Smisel mojega članka v št. 7 je bila ta, da v sedanjem času nikakor ne more biti uradništvu koristno, če zahteva zvišanje plač, službeno pragmatiko in obenem — manj uradnih ur in za stranke neugodne uradne ure. To je po mojem mnenju nesmisel! Odločno stojim na stališču, da morata biti sedaj ureditev plač in službena pragmatika glavni zahtevi, in da se mora opustiti vse, kar bi utegnilo tem zahtevam škodovati. Članek pa, kakor je objavljen v št. 11. »Našega Glasa«, škoduje direktno tem zahtevam.

Občinstvo ne presoja zahteve uradništva s stališča uradnikov, nego z nasprotnega stališča. In dokler so v prometnih uradih in v privatnih podjetjih pretrgane uradne ure, bo občinstvo vedno kritiziralo te zahteve, kakor jih faktično kritizira. Kdor hoče slišati, lahko sliši, kakor jaz slišim.

Priznavam, da imajo nepretrgane uradne ure za mnogoterega uradnika posebne ugodnosti, posebno po večjih mestih, kjer se lahko dobi postranski zaslužek, ali radi oddaljenosti stanovanja itd. Za one, ki so navezani na podeželske kraje in na gostilne, so pa nepretrgane uradne ure v kvar dotičnikom. Po deželi prihajajo lačni otroci ob 12. iz šole in hočejo takoj obedovati. Za dotičnega uradnika, ki bo prihajal šele ob pol 3. uri domov, se bo torej moralo še enkrat posebej kuhati, ali bo pa moral uživati dan za dnem prestanto jed. In samski uradnik, ki bo prihajal v gostilno mesto ob 12. šele ob pol treh, bo dobival to, kar mu bo gostilničar milostljivo prihranil na prestani jedi. Hrana je življenje in zdravje! Radi tega se tudi vprašanje kosila ne more prezirati, kakor si to mislijo različni dopisniki, ki so najbrž jako mladi v izkušnjah ali pa imajo posebne interese. Uradne ure se naj določijo fakultativno, kakor so potrebne za posamezne kraje in kakor odgovarjajo potrebam posameznih uradov in občinstvu in ki bodo zadovoljile tudi prizadeto uradništvo. Nikakor pa ne gre urediti uradne ure enostavno za vse kraje in vse urade enako. To bi bilo v kvar uradom, v kvar občinstvu in v kvar uradništvu.

R. Z. (Maribor).

II.

Naj se uradne ure določijo tako ali tako, eno je gotovo, da ne bo nikdar ustrezno vsem državnim nameščencem. Vsak hoče sebi v prilog in svojim razmeram primerno rešiti to vprašanje. Gospod član kar v št. 11. »Našega Glasa« goreče zagovarja zahtevo po nepretrganih uradnih urah od 8. do 14. in imenuje tiste, ki so drugega mnenja, »zakrknjene birokrate«. Čemu to razburjenje? Vsak ima svoje težnje in svoje razmere.

Kdor računa le s pridobitvijo prostega časa — in blagor temu — se bo gotovo strinjal z zahtevo po nepretrganih uradnih urah. Kdor ima pa druge važnejše razloge, ki posegajo v družinsko in gospodarsko življenje — in teh je zelo veliko — se ne bo pridružil mnenju gospoda člankarja. Hočem navesti le mal primer, ki jasno kaže, da nameščenci, ki živijo v takih razmerah, ne morejo zagovarjati nepretrganih uradnih ur.

Soski pouk na ljudskih šolah traja do 12., na gimnaziji do 13. ure. Uradnik ima več otrok, ki pohajajo v ljudsko šolo in gimnazijo. Iz ljudske šole pride sinček ob 12. domov. Čisto naravno, lačen je in hoče

jesti; ne preostaj drugega, nego da ga mati nasiti. Ob 13. prideta dva sinčka iz gimnazije in ker jima tudi že v želodcih kruli, morata dobiti tudi jesti. Po člankarjevi zahtevi po nepretrganih uradnih urah naj bi pa oče uradnik prihajal ob 14. domov.

Vprašam, ali naj uboga uradnikova žena, ki je itak dovolj zaposlena z drugimi domačimi opravili, osobito s krpanjem moževih in otroških razcapanih oblek, za vsakega rodbinskega člana po se b e j kuhno kosilo, ali naj stoji vedno pri štedilniku in kuri sedaj tako draga drva in kakšno naj bo to kosilo pri taki kuhi? Ali ni najbolje, da pridejo vsi člani družine opoldne domov in skupno obedujejo?

V takih razmerah smo in bomo vedno za deljene, to je za dopoldanske in popoldanske uradne ure. Kar se pa tiče uradnikov certifikatistov ki se jih je gospod člankar dotaknil, naj mu bo povedano, da izhaja ogromna večina teh uradnikov iz bivših računskih podčastnikov, ki so tudi za časa svojega vojaškega službovanja opravljali pisarniške posle in tedaj že od svoje mladosti okušajo pisarniški prah.

Š. P. (Krani).

Vadniški učitelji in profesorske nadure.

Z naredbo štev. 209 (Ur. L. štev. 79. 1. 1921) so učnim močem vseh šol razven osnovnih, meščanskih in visokih — torej srednjih in njim enakih strokovnih — priznane za nadure posebne nagrade. Naredba je doslej doživela menda že tretje ali četrto tolmačenje, navzlic vsem tolmačenjem še ni popolna. Pri izvršitvi naredbe je izključena cela skupina nastavnikov, ki so bili doslej v vsakem oziru enakopravni z ostalimi nastavniki zavoda. Ta skupina nastavnikov so učitelji vladnic državnih učiteljskih v Ljubljani in Mariboru.

Pri določitvi nadur se je iz odredbe št. 254 izvirajoča pravica deležnosti enakih dohodkov prezrla, ker uredba učiteljskih v prejšnji kraljevini Srbiji ne pozna učiteljev vladnic (učiteljska na teritoriju kraljevine Srbije nimajo vladnic); učiteljem vladnic je ostala še pod prejšnjo upravo določena učna obveznost 25 ur povečana za ves posel, ki ga imajo z gojenci tretjega in četrtega tečaja pri njih vajah v praktičnem poučevanju. Ker v prvih štirih ali petih razredih osnovne šole razrednik nima nad 25 ur obveznega pouka na teden, so učitelji vladnic izključeni od ugodnosti nadur, dasiravno so med njimi posamezniki, ki imajo polnih 25 ur pouka, ne vsehvi 3 do 4 ur posla z gojenci III. in IV. tečaja. Zanimivo je, da se je z odredbo 209 in sledečimi tolmačenji poč znižala učna obveznost nastavnikom glasbe in telovadbe, od 25 na 18 (do konca dec. 1921) oziroma 20 ur (od 1. jan. 1922 dalje) toraj za 28%, jednako obremenjenim učiteljem vladnic pa ne. Sledi torej, da so učitelji vladnic pri tej uredbi nagrad za nadure oziroma zboljšanju položaja oškodovani za 20 — 28% povišanja prejemkov. Vzrok — resničen — je oskornost izvrševalcev naredb št. 209, formalen pa, ker zakon o učiteljskih v Srbiji ni poznal »učiteljev vladnic« in tudi »vadic« ne ter se je pri izenačenju na dinarske plače upoštevalo le to, kar se je dalo upoštevati na podlagi srbskega zakona. Bati se je, da se pri redukciji uradništva »vadic« in »učiteljev vladnic« črtajo, ker na podlagi zakona kraljevine Srbije ne obstoje ti deli

učiteljska kot enotnega zavoda. Kako je urediti vprašanje strokovne izobrazbe učiteljskega naraščaja v Sloveniji v tem slučaju je zadeva, ki se ne tiče samo sedaj za 20 — 28% oškodovanih 12 učiteljev vladnic v Sloveniji, ampak vseh, ki jim je procvit osnovne šole mar.

I. L. (Ljubljana):

Ali sme uradništvo štrajkati.

Najprej bodi povedano, da se ne pečam z razmerami v državi SHS, kjer je to vprašanje že rešeno v negativnem smislu z »Obznano« ne samo za uradnike, marveč tudi za druge »radnike«. Razmotrivanja so splošna.

Tudi moram omeniti, da od svoje strani to vprašanje sicer v principu in vobče zanikam; vendar sem primoran priznati, da so nazorji lahko različni.

Kaj govori za to, da se uradnik, t. j. sploh javni (državni) nameščenelec, ne sme posluževati pravice štrajka, kakor ga sme uporabljati delavec ali kakor se sme posluževati podjetnik izprtja? Uradnik je napravil tako, kakor navaden delavec s svojim podjetnikom — zasebnikom — z državo obojestransko obvezno pogodbo. A ta pogodba je v večjem obsegu javnopravnega in le v toliko civilnopravnega značaja, če in v kolikor je uradnik n. pr. za svojo penzijo plačal penzijski prispevek. Njegovo stalšče je dosmrtno zasukano pod gotovimi kautelami; ima posebno službeno pravo zase, katero se naslanja, ali bolje rečeno, sploh izvira iz srednjeveških kast in katero ne pozna nobene odpovedi. Uradnik nima pri štrajku ne samo države kot delodajalke zoper sebe, marveč tudi celokupno prebivalstvo, ki je na njegovem delovanju zainteresirano in bi pod štrajkom trpelo.

No, in kaj naj uradnik stori, če si hoče izboljšati svoj položaj? Uradnik ima zase zakonodajno telo in more s tem, da vpliva nanje kot zastopnika ljudstva, izvesti za mnenje ljudstva in se ravnati po mnenju ljudstva. Nima torej prav nobene potrebe, da bi vodil gospodarski boj zoper svojo delodajalko državo in ne more uporabljati v svojih organizacijah onih sredstev, katerih se poslužuje delavec.

Seveda nastane tu vprašanje: Kaj pa, če zakonodajno telo ali v zadnji vrsti ljudstvo — noče? Kaj potem? O tem pozneje.

Na drugi strani pa se brez vsake ovire tudi lahko izreče, da ima tudi uradnik pravico štrajkati. Zakaj? V moderni državi je odvzeto prav za prav »določanje« uradnikom ter izročeno takozvanim odposlancem ljudstva: uradnik ni več nosilec vladajoče sile. Nimbus celih stoletij, ki ga je imelo uradništvo, je že odpadel in kar je ostalo, je le nemogućnost odpovedi. Treba ni drugega, nego da se odpravi ta nemogućnost in pravica do štrajka je tu.

In če hočemo imeti še kak dokaz za pravico do štrajka, ga dobimo, teoretično mišljeno — v tehnični nezmožnosti države, postaviti štrajk pod kazensko sankcijo. Zasedovanje bi bilo možno pač pod kakim Ivanom Groznm, ne pa v moderni takozvani »demokratični« državi, ki bi na ta način oropala svojega uradnika naravnost osebne prostosti ter ga potisnila na nivo sužnja. Kako naj sploh država nastopa zoper uradnika, država kot nosilka principa pravičnosti, tista država, ki ga na drugi strani ne more ščititi zoper današnje gigantsko organizirano ode-

ruštvo modernih roparjev v podobi dražilcev, prekupcev, izvoznicarjev ter podobnih, illegitimnih kakor tudi legitimnih pijavk? In celokupno prebivalstvo naj bi bilo samo zoper štrajkujoče uradništvo? Ali ne sega štrajk zdravnikov, pekov, mesarjev, natakarijev itd. prav tako globoko v javno življenje? Je-li sploh kak štrajk mogoč, ki bi splošnosti ne zadel kakega udarca?

Vidimo torej, da se dasta obe stališči zagovarjati zadostno. Vendar pa more biti le eno pravo. In tu se moram povrniti k zgoraj stavljenemu vprašanju, kaj naj stori uradnik, če ga zapusti zakonodajno telo? Če to in ljudstvo nočeta? Odgovor na to vprašanje bi bil, da tudi v tem slučaju nima uradnik pravice štrajkati; — »Kuschen und weiterdienen«, smo rekli stari uradniki poprej, — in reči moramo danes, saj je šla mimo nas svetovna vojna s svojimi strašnimi posledicami. Svetovna vojna je uradniku odvzela nimbus avtoritete, avtoriteto takorekoč docela odpravila ter postavila na njeno mesto moderne nazore laži — prostosti in laži — demokracije; — svetovna vojna je uradnika pahnila za 100 let nazaj ter ga naravnost zasušila, ne morda državi — delodajalki, ki je sama zasušena, marveč zlatemu teletu; svetovna vojna je napravila iz 15letnih mladeničev — »trgovcev« milijonarje, iz sivega uradnika pa berača ter je predrgačila vse do sedaj veljavne pojme, kar naziva Nemeč z besedo: »Umwertung der Begriffe«.

Modificirati moram torej tudi jaz pod takimi okoliščinami svoj aksiom, da uradništvo pod nobenim pogojem ne sme štrajkati ter moram izreči, da je le kot ultima ratio, kadar je vse drugo odpovedalo, dandanes tudi uradniški štrajk kolikor toliko dopusten. Kajti končno le tedaj imajo uradniške organizacije, seveda strokovne organizacije, ne morda kak pevska društva, pomen in namen, če morejo nazadnje svoje postulate podpreti z grožnjo štrajka.

Nerad konstatiram to; a fakta so močnejša nego jaz in kloniti se jim moram ter moram priznati za te izredne razmere, katere vladajo dandanes in za toliko časa, dokler bodo obsojale, tudi upravičenost izredne remedure, to je uradniškega štrajka.

V resnici moremo opaziti po prevratu v raznih deželah uradniške štrajke. Tako n. pr. v Italiji in Nemčiji, kjer je šlo večinoma za železničarje (tudi uradnike), predvsem pa v Avstriji. Tu so uradniški štrajki takorekoč na dnevnem redu, počenši od poštnega in brzojavnega uslužbenstva, ki stoji več ali manj permanentno z eno nogo ali roko v štrajku, do sodnikov, štrajka vedno kaka skupina uradnikov, pravkar n. pr. sodno-pravni praktiki. Temu se ni ravno čuditi, saj je avstrijsko uradništvo organizirano po socialnodemokratskem vrcu v strokovnih društvih in je od prevrata sem sploh precej socialnodemokratsko organizirano.

Glede zadnjega ponesrečenega železničarskega štrajka v Nemčiji naglašati pa je kot zanimiv faktum, da se je vlada omejila pri zasledovanju štrajkujočih uradnikov na to, da je samo kolovodje stavila pod kazensko sankcijo, torej le nekaj oseb, ne pa vseh.

Nemčija je sploh prva država, ki se peča s kodifikacijo uradniškega prava in je njena vlada že predložila parlamen-

tu osnutek zakona o uradniškem pravu, ki vsebuje tudi določbe o pravici uradnikov do štrajka.

No, tako daleč pri nas še nismo.

Vestnik.

Ustanovitev posmrtnskega in podpornega sklada pri društvu državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo v Ljubljani. Na občnem zboru dne 23. marca t. l. se je sklenilo ustanoviti posmrtnski in podporni sklad. Če store vsi člani svojo dolžnost in se zavedajo koristi tega tako prepotrebne sklada, je dana možnost, da se z obratovanjem in poslovanjem lahko prične že v mesecu juliju. Osnova se je že pri odboru tozadevni odsek, ki mu načeljuje tovariš Kobé. Vse člane društva, ki imajo smisel in inicijativno, se pozivljajo tem potom, da javijo čimprej svoje sodelovanje pri tem odseku, ker se vrši prva odsekova seja že dne 10. t. m. v posvetovalnici mestnega magistrata. Vse one člane izven Ljubljane, ki se odsekovih sej ne morejo udeleževati, pa prosimo, da stavijo svoje pismene predloge, koje bude odsek pri svojih sejah temeljito preštudiral in vpeševal. Vsi člani se torej pozivljajo, da sodelujejo pri teh sejah.

Seja odbora društva državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo v Ljubljani se vrši dne 13. t. m. ob osmih zvečer v mestni posvetovalnici na magistratu s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika prve odborove seje; 2. kooptiranje nekaterih članov v društveni odbor; 3. sklepanje o nekaterih spreminjavalnih predlogih k načrtu službene pragmatike; 4. poročilo predsednika oficijantskega društva glede kooptiranja tega društva k našemu društvu; 5. poročilo odsekov; 6. slučajnosti. Vsi člani-interesenti se vabijo, da se te seje polnoštevilno udeleže. — *Predsedstvo.*

Društvo nižjih državnih gozdnih nastavlencev za Slovenijo v Gorjah je imelo dne 25. marca občni zbor. Izvoljen je bil za predsednika Peter Markelj, tajnik in blagajnik Krištin Ogris, odborniki: Tomaž Lakota, Ivan Ravnik, Blaž Gogala, Anton Strgar, računska preglednica Jakob Preželj in Ivan Hlabajna.

Žepni koledar za finančno kontrolo v Sloveniji za leto 1922, ne izide, ker se novi razpored finančne kontrole še ni popolnoma izvedel. Koledar brez šematizma in rangovne liste pa ne bi imel nobenega pomena. Kadar bo to vse urejeno, tedaj bo šele čas za izdajo takšnega koledarja. — Na več vprašanj se tudi naznanja, da se dobi Matijevečovo merilo, 1 m dolgo, za 20 K 50 v in 2 m dolgo za 40 K 50 v in popis pri tvrdki L. A. Siegel & sin, tovarna za lesne izdelke v Slovenigradcu. — Čaujko, komisar finančne kontrole.

CARTE DE MANGER.

Potrpežljivci, pogledimo si, kakšna živila bi morala naša družina, obstoječa iz poglavarja in dveh članov uživati, če bi hotela živeti še nekaj tednov z mesečno plačo K 2758, ki jo sedaj prejemata njen poglavar! 1. Predno vstane, mora plačati hišnemu gospodarju dnevno za najemnino K 6.40. 2. Zajutrek, obstoječ iz prežgane juhe in žgancev in za pripravo K 12.16. 3. Obed, obstoječ iz nezabeljenih žgancev in nezabeljenega kislega zelja ter za pripravo K 37.06. 4. Večerja isto kakor za obed K 37.06, skupaj K 90.68. Če pomnožimo to vsoto s 30, dobimo mesečno K 2720.40. Ostane torej mesečnih 37.60 K za nakup drugih neobhodno potrebnih predmetov za hišo, in sicer: 4 litre petroleja (à K 20) 80 K, 10 škatlic vžigalic (à K 1.80) K 18, dimnikar 6 K, 2 kg mila za pranje in umivanje (à K 64) K 128, 1 škatljo globina K 7, 2 kg sode (à K 6.60) K 13.20, enkrat na mesec laze striči K 28, šolske potrebščine za enega otroka K 60, tobak (je navada in se ne računa), obraba čevljev K 40, niti (sukanec) K 10, zdravnik in zdravlila ter obleka in perilo (je luksuz, se ne računa), kruh, meso, mleko in druga krepka hrana je danes luksuz in se ne računa. Skupaj K 390.20. Ako odbijemo vsoto K 37.60, ki je preostala od plače, se moramo zadovoljiti za K 352.60 mesečno, to seveda vsaki mesec, da se more hraniti ves mesec samo z nezabeljenim kislim zeljem in nezabeljno polento. Koliko časa pa more človek živeti s tako hrano? S tem je natančno dokazano vsakemu človeku, ki živi od hrane, da se z današnjo plačo ne da živeti, in vendar ne uvidijo tega oni gospodje, ki odločajo o naši eksistenci. Mogoče, da bi ti gospodje vendar le uvideli, če bi se jim dalo le za mesec dni tako hrano, kakor jo mora uživati naša družina.

Uradništvo v Nemčiji. Pogajanja strokovnih organizacij nemškega uradništva z vlado o uradniških plačah so bila pred kratkim zaključena

ter so dovedla do popolnega zedinjenja in zadovoljstva na obeh straneh. Prejemki uradništva so se temeljito zvišali, kar obteži budget Nemčije z letno vsoto 50 milijard nemških mark ali 60 milijard kron.

Ministrski sekretar z dvema razredoma šole ali po našem vzorcu? Češki listi poročajo, da je češkoslovaška vlada imenovala g. Vaclava Malega, prejšnjega ravnatelja češkoslovaškega agrarnega urada, podpredsednikom tega urada v IV. činovnem razredu ter ga bo sedaj napravila ministrskim sekretarjem v III. činovnem razredu novo kreiranega ministrstva za agrarno reformo. Mož je absolutno samo dva razreda meščanske šole, do tretjega ni več dospel. Ali si je morda vzela češka vlada naše razmere kot vzorec? Erempla trahunt! Posebno slaba!

Za tiskovni sklad »Našega Glasca« so nabrali, oziroma darovali: G. Ciril Gerjol v Cirknici je nabral 320 K. Darovali so gg.: Beligašanin in Brankovan po 22 K, Gerjol, Ivanc, Milavec, Leon H., dr. Jos. Cepuder (Ljubljana), Kelc, Mihajlovič in Mlakar po 20 K, Železnik 16 K, Baumkirchner, Pregele, Vinter po 12 K, Jesenovec, Ribnikar po 10 K, Jaklič, neimenovan po 8 K, Tavčar 6 K, Rožanc, Dobrovoljc, Zabukovec, Moravec, A. Srimšek po 4 K in I. Srimšek 2 K; g. Robert Premersteln v Brežicah je nabral 96 kron. Darovali so gg.: dr. Kobl in Mirko Dežela po 10 K, Malinger, Starkl, Premersteln, Klotfutar, Petek, Ozimič, Miklavžina, Ukmar, Ban, Hude, Kolar, Banič, Kaiser, Grum, Juvan, Prosek, Bač, Negovetič in Grga Z. po 4 K. Gg. Vuk, Rožič, Rubin, Golč, Rudolf, Mikuletič in Kogej v Ptuj so darovali 91 K, nadalje so darovali gg.: Anton Grafenauer na Vranskem 40 K, Ivan Lavrič v Ljubljani 25 K, Marjan Obersnu v Kostanjevici 22 K. Srčna hvala vsem nabiralcem in darovalcem. — *Uprava.*

Pravila

O. Z. javnih nameščencev in vpokojencev v Sloveniji.

§ 1.

Ime in sedež zveze.

Društvo se imenuje: »Osrednja Zveza javnih nameščencev in vpokojencev v Sloveniji« in ima svoj sedež v Ljubljani.

§ 2.

Namen osrednje zveze.

Osrednja zveza zastopa stanovske in gospodarske koristi javnih nameščencev in vpokojencev v Sloveniji. Namen zveze je:

1. Sestavljati in oddajati vloge in prošnje;
2. objavljati poročila in spise o zveznih zadevah;
3. prirejati shode, predavanja in družabne sestanke;
4. izdajati stanovsko glasilo in druge tiskovine;
5. snovati gospodarske, podporne in kulturne ustanove (zadruga, kreditne zavode, bolniško in pogrebno blagajno, čitalnice itd.);
6. skrbeti za ugodnosti v zdraviliščih, kopališčih itd.;
7. nuditi članom pravno varstvo v stanovskih zadevah.

§ 3.

Člani.

1. Neposredni člani O. Z. so strokovne organizacije aktivnih in vpokojenih javnih nameščencev v Sloveniji z vsemi svojimi člani. Za

javne nameščence se smatrajo uslužbenci državnih in avtonomnih oblasti, ki prejemajo redno mesečno plačo.

2. Posredni člani so člani organizacij, ki so sprejete v O. Z.

§ 4.

Sprejem v O. Z.

Neposredne člane sprejema širši odbor. Isti odbor izroča organizacijam izkaznice za njih člane.

§ 5.

Pravice in dolžnosti včlanjenih organizacij.

Vsaka včlanjena organizacija ima pravico:

1. Udeleževati se občnih zborov z volilno in glasovalno pravico po svojih odposlancih;
2. imenovati po enega člana in namestnika v širši odbor;
3. staviti na občnih zbora predloge, ki jih je osem dni prej naznaniti zveznemu odboru.

§ 6.

Pravice posrednih članov.

Vsak posredni član ima pravico:

1. Udeleževati se vseh zveznih prireditev pod vsakokrat določenimi pogoji;
2. uživati ugodnosti, navedene v § 2. točke 5., 6. in 7.

§ 7.

Dolžnosti članov.

Vsaka včlanjena organizacija je dolžna:

1. Redno plačevati članarino za vse svoje člane;
2. pokoriti se sklepom zveznega odbora v vseh stanovskih in strokovnih zadevah;
3. pospeševati po svojih močeh zvezno delovanje.

§ 8.

Pristopnina in članarina.

Vsaka strokovna organizacija plača pri sprejemu v O. Z. enkratno pristopnino. Pristopnina za organizacije do 50 članov je 20 kron. Pristopnina za močnejše organizacije je za prvih 50 članov 20 kron, za vsakega nadaljnjih 50 ali manj članov pa še po 10 kron. Vse včlanjene organizacije plačujejo Osrednji Zvezi četrtletno naprej članarino, in sicer za vsakega svojih članov po eno krono na mesec.

Strokovne organizacije izročajo članarino blagajni O. Z. s seznamom svojih članov. Za vsakega novega člana, ki ga strokovna organizacija prikladi Zvezi, plača organizacija razen redne članarine še pristopnino eno krono.

Dolžnost plačevanja mesečne članarine velja za vso dobo članstva. Višino pristopnine in članarine more izpremeniti le občni zbor.

(Dalje prih.)

Upravni odbor Nabavilalne Zadruga javnih nameščencev in upokojencev v Ljubljani t. z. z. o. z.

sklicuje

izredni občni zbor

dne 27. 4. 1922. ob 20. uri v dvor. mestnega doma

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega in nadzorovalnega odbora o računskem zaključku dne 31. decembra 1921.
2. Prememba pravil.
3. Volitev upravnega in nadzorovalnega odbora.
4. Slučajnosti.

Pristop imajo le člani.

VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z O. J. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poročstvu, zaznambi na službene prijemke in zastavi življenskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBREŠTUJEJO PO

4%

p,ošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt